????????: ???? ?????????????

Απομεινάρι της εβραϊκής κοινότητας της Κρήτης που διώχθηκε άγρια από τους Γερμανούς και αφανίστηκε μέσα σε μια νύχτα το 1944 με την βύθιση του πλοίου Τάναϊς, η εβραϊκή Συναγωγή Ετζ Χαγίμ, η μοναδική σωζόμενη στην Κρήτη, μαρτυρά την παρουσία των εβραίων στο νησί από την εποχή της ενετοκρατίας και μέχρι τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Χτισμένη σε ένα από τα πιο γραφικά σοκάκια της παλιάς πόλης των Χανίων, αποτελεί το χαρακτηριστικότερο κτίσμα μιας ολόκληρης συνοικίας που μέχρι και σήμερα ονομάζεται Εβραϊκή ή Οβραϊκή.

Η Εβραϊκή συνοικία των Χανίων είναι η περιοχή που περικλείεται από τις οδούς Χάληδων, Ζαμπελίου, Σκουφών και Πόρτου.

Στην οδό Κονδυλάκη, που είναι και πιο πλατιά από όλες τις άλλες για να χωρούν επί ενετοκρατίας να περνούν τα κάρα, ζούσαν επιφανείς Εβραίοι. Η φυσιογνωμία της παραμένει αναλλοίωτη στο χρόνο με πολλά αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά να την καθιστούν ως τις μέρες μας ξεχωριστή.

Για την ιστορία της εβραϊκής Συναγωγής, μίλησε στην Κρήτη TV με αφορμή την παρουσίαση του βιβλίου του Νίκου Ψιλάκη στην εκπομπή «Αντιθέσεις» και στον Γιώργο Σαχίνη, η ιστορικός και υπεύθυνη της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρίας Ετζ Χαγίμ κ. Άννια Τζούκμαντελ: «Μετά τον πόλεμο δεν υπήρχε πια κοινότητα εδώ και η Συναγωγή έπαψε να λειτουργεί. Οι ναζί είχαν καταστρέψει και πολλά σπίτια στα Χανιά και ο κόσμος δεν είχε αρκετό χώρο. Έτσι στη Συναγωγή βρήκε τότε καταφύγιο μία οικογένεια η οποία έζησε σ' αυτήν μέχρι το 1955. Τα χρόνια που ακολούθησαν η Συναγωγή ρήμαζε και μαζί χάνονταν ένα κομμάτι της ιστορίας των Εβραίων της Κρήτης». Μέχρι και το 1996, η εβραϊκή Συναγωγή Έτζ Χαγίμ αποτελούσε ένα από τα πολλά εγκαταλελειμμένα και ετοιμόρροπα κτίσματα της παλιάς πόλης. Τότε ήταν που ο Νίκος Σταυρουλάκης με δική του πρωτοβουλία και πολλή αγάπη, άρχισε τις εργασίες για την ανακαίνιση της Συναγωγής. Το κτήριο αποκαταστάθηκε και το 1999 άρχισε να λειτουργεί και πάλι σαν Συναγωγή. Η μεγαλύτερη κοινότητα των εβραίων της Κρήτης ζούσε στα Χανιά. «Οι περισσότεροι εβραίοι των Χανίων έμεναν σ' αυτή τη συνοικία, όμως πρέπει να πούμε πως δεν ήταν μόνο Εβραίοι που έμεναν εδώ, ήταν και Χριστιανοί και Μουσουλμάνοι, Τουρκοκρητικοί όπως τους λέμε» σημείωσε η κα Τζούκμαντελ.

Σήμερα η εβραϊκή κοινότητα της Κρήτης δεν ξεπερνά τα είκοσι άτομα. Οι θρησκευτικές γιορτές και τελετές της κοινότητας πραγματοποιούνται στη Συναγωγή των Χανίων την οποία επισκέπτεται ραβίνος δύο με τρεις φορές το

Phoca PDF

χρόνο.

Η Συναγωγή ωστόσο λειτουργείται κανονικά όλο το χρόνο και τηρείται πιστά η αργία του Σαββάτου που θεωρείται από τις αρχαιότερες γιορτές του αρχαίου Ισραήλ.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΦΑΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Η συγκλονιστική ιστορία της βύθισης του ατμόπλοιου Τάναϊς στις 9 Ιουνίου του 1944, που σήμανε τον αφανισμό της Εβραϊκής κοινότητας της Κρήτης, φωτίζεται μέσα από τις σελίδες του νέου ιστορικού μυθιστορήματος του Νίκου Ψιλάκη με τίτλο «Κι οι θάλασσες σωπαίνουν» για το οποίο μίλησε ο συγγραφέας στις 23.11.2018 στην εκπομπή Αντιθέσεις της ΚΡΗΤΗ TV και στον Γιώργο Σαχίνη.

Ο αφηγητής και ήρωας του μυθιστορήματος ανασκάλεψε μνήμες περπατώντας στα σοκάκια της Εβραϊκής συνοικίας των Χανίων που άδειασε μέσα σε λίγα λεπτά και οι κάτοικοι της πνίγηκαν σε ένα ναυάγιο που έμεινε στην ιστορία ως το πιο σκοτεινό περιστατικό της ναζιστικής εποχής. Η διαταγή των Γερμανών που έπρεπε να εκτελεστεί μέσα σε 45 λεπτά ήταν σαφής. Περίπου τριακόσιοι Εβραίοι από τα Χανιά, 26 από το Ηράκλειο και 5 οικογένειες από το Ρέθυμνο χάθηκαν χωρίς ποτέ να ξεκαθαριστούν οι ακριβείς συνθήκες βύθισης του πλοίου Τάναϊς το οποίο τορπιλίστηκε από Άγγλους.

Ανάμεσα στους Εβραίους της Κρήτης που στοιβάχτηκαν βίαια στο πλοίο Τάναϊς για να βυθιστούν στα νερά του κρητικού πελάγους, βρίσκονταν ακόμη Ιταλοί στρατιώτες και εβδομήντα ένας Κρητικοί από το Ηράκλειο, το Ρέθυμνο, τον Αποκόρωνα και τους Κάμπους Κεραμειών.

Σ’ αυτό το μικρό χωριό οι κάτοικοι μεταφέρουν μέχρι σήμερα μαρτυρίες των προγόνων τους για τους 24 Καμπιανούς που παρασύρθηκαν στο βυθό μαζί με 279 Εβραίους και 19 Ιταλούς.

Ο κ. Μιχάλης Κατσαβενάκης ιστορικός ερευνητής εξιστορεί τα γεγονότα της εποχής και πως οι κάτοικοι των Κάμπων Κεραμειών βρέθηκαν αιχμάλωτοι στο πλοίο που τορπιλίστηκε. «Οι Γερμανοί συνέλαβαν περίπου 80 άτομα, μέσω Μπαμπαλή τους κατέβασαν, τους πήγαν στην Αγιά και εκεί ακολούθησαν βάρβαρες ανακρίσεις. Ξεχώρισαν 24 άτομα τα οποία τα μετέφεραν στο Ηράκλειο. Στις 8 Ιουνίου το βράδυ τους έβαλαν στο πλοίο Τάναϊς μαζί με τους εβραίους των Χανίων και κάποιους από το Ηράκλειο που τους κατηγορούσαν για συμμετοχή στην απαγωγή Κράιπε.

Phoca PDF

Ήταν και κάποιοι Ιταλοί μέσα. Φεύγοντας το πλοίο 33 μίλια βορειοανατολικά του Ηρακλείου το Αγγλικό υποβρύχιο BIBIT 3:15 τα ξημερώματα βύθισε το πλοίο. Ήταν πάνω και τριάντα Γερμανοί, η φρουρά δηλαδή που φύλαγε τους κρατούμενους. Ελάχιστοι από το πλήρωμα και τους Γερμανούς γλίτωσαν.

Οι υπόλοιποι πήγαν σε ένα βάθος 1858 μέτρων στο κρητικό πέλαγος. Προοριζότανε όλοι για τα στρατόπεδα της Γερμανίας, καταναγκαστική εργασία». Το γεγονός της βύθισης του πλοίου Τάναϊς τον Ιούνιο του 1944 που παρέσυρε στο θάνατο και τις 24 ψυχές των Καμπιανών, στάθηκε η αφορμή για την ερήμωση του χωριού μεταπολεμικά.

Τίποτε δεν ήταν όπως πριν και η φρίκη του πολέμου στοίχειωνε τις ζωές των κατοίκων του Αποκόρωνα όπως και ολόκληρης της Κρήτης. «Οι πολλές χήρες δεν ήθελαν να το πιστέψουν και κάθονταν επί χρόνια στην είσοδο του χωριού περιμένοντας μήπως φανεί ο σύζυγός τους» είπε ο κ. Κατσανεβάκης.

ΠΗΓΗ: **ιστοσελίδα ΝΕΑ ΚΡΗΤΗ, 26.11.2018**

Phoca PDF